

Wymagania edukacyjne Historia kl 5

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział I. Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje					
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; – rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić – wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia – wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan – wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: neolit, paleolit – omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; – rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks – wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich – rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu – wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; – wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy – omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc – wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki – wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami – omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ przejścia z wędrownego na osiadły tryb życia na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące – analizuje znaczenie wynaleźni pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynaleźni koła – porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji – porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie – analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; – potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia 	<p>I. 1) I. 2) 3) 5) I. 2) 3) 4) 5) I. 2) 3) 5) I. 1) 2) 3) 4) 5)</p>

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział II. Starożytna Grecja					
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków – rozumie pojęcie demokracja – rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków; – wie, gdzie była siedziba bogów greckich; – zna co najmniej jednego boga greckiego – wie, gdzie odbywały się igrzyska; – potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie – potrafi wskazać Grecję na mapie; – wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia – omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów – wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla; – opisuje wygląd bogów – wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk; – wie, jak wyglądał teatr grecki – jak wyglądała praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru – rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji – zna zajęcia Greków; – wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków – wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje – zna sposoby oddawania czci bogom – rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; – wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach – rozróżnia porządki architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera – wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej – omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców – wie, kim byli herosi – wie, czym różni się tragedia od komedii; – wymienia twórców tragedii i komedii – porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji – rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis; – wskazuje czynniki integrujące greckie polis 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego – porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską – potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków – uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków – dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej – dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> I. 2) 3) I. 3) 4) I. 3) I. 3) 5) I. 2) 3) 5) I. 2) 3) 4) 5)

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział IV. Początki średniowiecza					
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Bizancjum na mapie; – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika – wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku powstał islam 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia działania cesarza Justyniana; – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej – wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim; – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności – wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa – rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej – rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur 	<p>II. 2) II. 1)</p>

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział. V. Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy					
<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny – wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzega różnice między panem a poddanyymi – wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta – wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy – wie, kto został cesarzem w 962 r. – wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje władzę króla w średniowieczu; – przedstawia drogę od pazia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy – zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo – wie, jakie grupy społeczne mieszkaly w średniowiecznych miastach; – rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast – wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj” – wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; – rozumie pojęcie konkordat wormacki; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie immunitet; – rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska – wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi – opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie znaczenie miały cechy – wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego – rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi – rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd miasta w średniowieczu – rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie – rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie – rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi – porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności – rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy 	<p>III., IV. 1) 3) IV. 1) 2) IV. 1) 2) 3) IV. 3) 4) III.</p>

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział VI. Polska pierwszych Piastów					
<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Mieszko I; – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest – wie, kto był następcą Mieszka I; – wie, kim był św. Wojciech; – wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie – – wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; – wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel – wie, jakie były zajęcia wojów; – zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o przyjęciu chrztu – wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; – opowiada o misji biskupa Wojciecha; – wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen – wymienia problemy Polski w I połowie XI w. – opisuje życie na wsi, w mieście – wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka – wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; – wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców – wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa – rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich – rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego – dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski – rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie – wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława – rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> V. 1) 2) V. 3) V. 3) 4) V. 5)

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Po av pro mo
Dział VII. Polska dzielnicowa i zjednoczona					
<ul style="list-style-type: none"> – wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice – wymienia stany w społeczeństwie polskim; – wie, na czym polegała kolonizacja; – zna pojęcie trójpolówka – wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; – wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków – wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; – wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; – wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; – rozumie pojęcie: Krzyżacy; – wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; – zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku; – wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie – wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; – rozumie pojęcie szlachta 	<ul style="list-style-type: none"> – zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego, i zna efekty tych walk – opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim; – wymienia zajęcia różnych stanów – wymienia kolejnych władców Polski; – wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; – wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego – wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach; – rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.” – wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska – omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski; – opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą; – opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; – wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.; – rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; – wie, na czym polegała monarchia stanowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – opisuje proces budowania państwa krzyżackiego – rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi – wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, – rozumie znaczenie utraty Pomorza; – rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; – omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami – rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; – wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami; – zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego – wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego; – opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej; – opowiada o powstawaniu przywilejów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; – wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami – analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego; – wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście – opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem – omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami dla Polski – opisuje proces budowania państwa krzyżackiego; – rozumie znaczenie przywileju koszyckiego; – rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski – rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach – rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce – wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii z Litwą – omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną 	V